

Јануара 1942. год.
Београд

МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНА

УРЕДБА

о

заштити јавних путова и безбедности
саобраћаја на њима.

(Прописана на основу § 26. Закона о државним путовима
од 8. маја 1929. године.)

39/II

БЕОГРАД

Штампано у Графичкој Радионици Министарства Грађевина
1929.

На основу § 26. Закона о државним путовима
од 8. маја 1929. године прописујем у сагласности
са Министром Унутрашњих Послова ову

УРЕДБУ

о

заштити јавних путова и безбедности саобраћаја
на њима.

ИДЕО

Употреба јавних путова.

Члан 1.

Употреба јавних путова слободна је у свако
доба и свакоме без разлике у границама општих
прописа о јавној безбедности и прописа ове Уредбе.
Јавни путови морају бити слободни за пролаз и
саобраћај. Сви путници, возари и становници поред
пута без разлике морају се управљати по пропи-
сима ове Уредбе.

Члан 2.

Поред јавних путова по правилу нико не може
подизати шуме, зграде за становање, дућане, пе-
карнице, бунаре и томе слична постројења ближе
од 4 м.; механе, ковачнице, и тсме слично ближе од
10 м.; а мајдане, кречане, циглане, ливнице и друге ин-

ab. Sp. 36310

дустријске заводе ближе од 20 м. од спољне ивице путног земљишта. Изузетке, нарочито у сврстаним местима и брдовитим и кршевитим крајевима дозвољава надлежна путна управа.

На доставу Грађевинске Секције за државне и надлежног самоуправног органа за самоуправне путове, опште управне власти дужне су одмах забранити овај рад а у року од 15 дана порушити дотичне објекте и са одговорним лицем по закону поступити.

Прописи овог члана не односе се на градове са одобреним регулационим планом.

Члан 3.

Свака кола, била са сточном запрегом или моторном вучом, као и велосипеди и мотоцикли, јахачи, тераоци стоке и ручних кола, морају се кретати само својом десном половином пута — коловоза, остављајући леву половину слободну за саобраћај у супротном правцу.

На ужим путовима празна кола, морају скретати с пута товарним колима, а ако је пут много тесан онда лакше натоварена кола морају стати сасвим устрани и пропустити друга у противном правцу, теже натоварена, долазећа кола.

Ако се у каквом теснацу, где је мимоилажење немогуће, налазе већ нека кола, онда друга наилазећа кола морају причекати док она прва не изађу из теснаца.

Члан 4.

Забрањено је колима, која се крећу у једном истом правцу, да иду једна поред других, него једна за другим, сем у случају када једна кола престижу друга у циљу обиласка.

Поворка кола на путу у опште, а нарочито при прелазу преко мостова, у једном правцу, не сме имати више од четворо кола. Међусобно одстојање кола у једној поворци при прелазу преко већих мостова не сме бити мање од 10 метара.

Између поједињих поворака кола мора се оставити слободан простор од најмање 50 м.

Ако се преносе дугачки, гломазни или тешки предмети, онда се поворке своде на двоја кола.

За транспорт изузетно већих терета и употребу кола тежих од прописаних за путове и мостове мора се претходно тражити нарочита дозвола од Грађевинске Секције, односно од надлежне самоуправне власти.

Ако се та дозвола не добије, кола се морају искључити из употребе. У противном случају опште управне власти у казненом поступку наплатиће и учињену штету путу и путним објектима од такових кола по предрачуна и решењу Грађевинске Секције, односно самоуправне власти.

Члан 5.

Забрањено је кола без потребе и без надзора задржавати на путу, била она запрегнута или не. Исто тако забрањено је задржавање кола и испрезање запрега на мостовима.

Члан 6.

Преко свих пропуста и мостова као и кроз насељена места мора се возити лагано.

На низбрдици морају се точкови кочити и обазриво возити.

Кроз чопоре стоке мора се возити полако.

Највећа брзина путничких аутомобила и мотоцикла на слободном путу ван насељених места, ако то стање пута дозвољава, може бити 50 км., кроз насељена места највећа брзина може бити 15 км. а кроз бање и лечилишта не сме бити већа од 8 км. на сат.

Овом брзином могу се кретати моторна кола по путу ван и кроз насељена места само онда, ако је пут потпуно слободан и довољно осветљен, у противном брзина се мора смањити. Тералац мора стално бити господар својих кола, нарочито у на-

сељеним местима, оштрим кривинама, јаким падовима, узаним пролазима, на раскрсницама путова и томе подобно.

У случају магле брзина се има свести и испод 10 км.

За аутобусе највећа брзина не сме прећи 35 км. на сат.

За товарне automobile чија тежина прелази 3.000 кгр. не сме брзина бити већа од брзине у следећој табели:

Укупна тежина у кгр.	Тежина по осовини у кгр.	Највећа брзина у км. на сат.				
		пуна гума	обичан друм еласт. наплат.	специјал. друм еласт. наплат. обичан пнеумат.		
3001—4500	2001—3000	12	25	35	30	40
4501—8000	3001—5500	8	20	25	25	35

Као тежина код моторних кола са приколицом сматраће се укупна њихова тежина.

Члан 7.

Када кола путују ноћу, она морају бити осветљена. Ако у једној поворци има више кола, која заједнички иду, онда је довољно да буду осветљена прва и задња.

Светиљка се мора наместити и утврдити на левој страни кола.

Сваки automobile за време ноћи и чим се смркне, мора имати напред најмање две беле светlostи, постављена једна лево, једна десно, а позади мора имати црвену светlost.

Мотоцикли на два точка који не вуку собом седиште, довољно је да имају напред само једну светlost. Исто важи и за велосипед.

Сваки automobile мора исто тако имати један или више рефлектора за осветљавање пута у довољној даљини, када горе прописана светlost није довољна.

Ако кола не могу прелазити више од 30 км. на сат, осветљен простор не мора бити дужи од 100 метара.

Рефлектори који засењују својом светлошћу морају бити удешени тако, да се светlost може смањити при сусрету других пролазника тим путем, кроз сврстана насеља или у сваком другом случају када то буде потребно. Али та смањена светlost ипак мора бити довољна да осветли раздаљину од најмање 25 метара.

Automobili који реморкирају прикачена кола, имају се држати истих прописа као и automobile који иду сами, у колико се тиче предњег осветљења, црвена светlost позади има се пренети на позадину прикачених кола.

Члан 8.

Тералац-шофер дужан је на раскршћу путова уступити пролаз колима — возачу — јахачу, који долази са десне стране пута.

Члан 9.

Забрањено је остављати на путу или на путбацати ма какве предмете или ма шта просипати, што би могло угрожавати безбедност саобраћаја или нанети штету путу.

Забрањено је пут закрчити, препречити и радити све оно што омета лаки саобраћај.

Члан 10.

Забрањено је по путу вући предмете, који могу пут оштетити (као: греде, балване, плугове, дрљаче, грање и т. д.). Исто тако забрањено је исечена дрвета и грање спуштати низ бокове на пут.

Члан 11.

Забрањено је засипати или кварати јарке поред пута, сећи дрвеће или грање и брати плодове са дрвећа поред пута, кварати ограду, пропусте, мостове и друге предмете, који су на путу или поред њега постављени. Исто тако забрањено је пуштати и пасти стоку на боковима насипа и усека.

Забрањено је с пута односити спремљени материјал за оправку истог као и кошење траве, вадење земље, камена, песка, шљунка и другог материјала са бокова усека и насипа и у опште са путног земљишта.

Исто тако је забрањено вадити и односити шљунак или камен из шљункара и каменолома затворених за грађење и одржавање путова.

Члан 12.

Прекопавање пута за воденичне или друге јаруге било за моторну снагу било за наводњавање дозвољено је само по нарочитом одобрењу, које даје за државне путове надлежна Грађевинска Дирекција а за остале надлежна самоуправна власт. Ово допуштање даваће Грађевинска Дирекција на предлог Грађевинске Секције, односно обласне самоуправе, а на основу детаљних пројекта и под погодбом, да сопственик сагради и одржава оном трошку преко прокопане јаруге сталан пропуст (камени, бетонски или гвоздени). Исто тако забрањено је дуж пута спроводити ваде и јаруге без нарочитог одобрења код државних путова Грађевинске Дирекције, а осталих надлежне самоуправне власти, које се издаје под истим условима као и напред; ван путног земљишта, ове дозволе даје општа управна власт у сагласности са надлежним грађевинским органом.

За израду пропуста преко јарака крај пута, за приступ у поједина имања дуж пута, дају одобрење Грађевинске Секције, односно обласне самоуправе.

Ове пропусте дужни су свом трошку градити и одржавати сами сопственици. Забрањено је затрпавање ових јарака дуж пута.

Члан 13.

Полагање трачница (шина) по путу или путном земљишту, допуштено је само по нарочитом одобрењу и условима, које пропише Министар Грађевина за сваки поједини случај.

Члан 14.

Кочијаши-возари, морају увек бити или на своме седишту или на домаку своје запреге, да је могу у сваком тренутку ухватити и водити.

За моторна кола ма које врсте у свему важе одредбе чл. б. за њих прописане.

Члан 15.

Кочијаш или возар на мотоциклу не може бити млађи од 18 година а шофер или руковалац моторних кола од 20 година, и не смеју бити одани пићу нити пијани кад возе. Сва ова лица за овај рад морају имати одобрење од месне опште управне власти, која та одобрења издаје на основу уверења општинских власти о добром владању, а за моторна кола поред тога и уверење о положеном прописаном испиту.

Члан 16.

Свака кола, у колико нису регистрована и означена бројевима од стране управне власти, морају имати на левој страни утврђену таблицу на којој мора бити читко и јасно исписано име и презиме, општина и кућни број сопственика кола. Величину и облик ових таблица прописаће општинске власти, према величини натписа. Ово регистровање кола има се вршити јануара месеца сваке године. Нерегистрована кола не смеју се употребљавати на јавним путовима.

Члан 17.

Путничка и теретна кола не смеју имати веће мере од ових: дужина 7,80 м. без руде, ширина 2,50 м. растојање осовина 3,80 м. а размак точкова — ширина коловоза 1,60 м. мерено од средине до средине наплатка.

Размак осовина кола на четири точка мора имати најмање половину дужине колског постолја или корпе мерено на најистакнутијим тачкама, али ни у ком случају, не сме бити мањи од 1,55 м.

Ширина товара не сме бити већа од 2,50 м. а висина од 3 м. за кола на четири точка, а 2,60 м. за кола на два точка. За висину допуштено је одступање до 10 см. Изван те ширине не смеју штрчати никакви делови.

Кола на четири точка потпуно натоварена не смеју бити тежа од 12 тона бруто, а кола на два точка више од 6 тона бруто (заједно са товаром).

Члан 18.

Товарна кола не смеју имати мању ширину наплатка:

- а) код кола на 4 точка са бруто тежином до 1200 кгр. 6 см.,
- до 2000 кгр. 8 см.,
- до 3500 кгр. 11 см.,
- преко 3500 кгр. 16 см.

б) код кола на два точка са бруто тежином до 750 кгр. 6. см., преко 750 кгр. 11 см.

Гвоздене шине на наплатцима точкова морају бити равне и не смеју се укивати клинцима са коничном или пирамидалном но само са равном главом, која може надвишавати површину шине највише 4—5 мм.

Члан 19.

За вучу товарних кола допуштена је запрега и то: за кола на два точка највише 4 грла једно за другим (или друге стоке) а за кола на 4 точка највише 8 грла по два у реду.

За вучу путничких кола допуштена је запрега и то: за кола на 2 точка највише 3 коња једно за другим, а за кола на четири точка највише 6 коња по два у реду.

Но ни у ком случају није допуштено презати више од два коња у реду, сем изузетка по чл. 20. ове Уредбе.

Члан 20.

Грађевинска Секција за државне а самоуправна власт за обласне путове, може допустити привремено појачање запреge за време оправке пута или друге евентуалне сметње или тешкоће, ако је то потребно.

Пропис о броју коња у запрези неће се примењивати за време снега, сметова и поледице.

На јаким у斯顿има може Грађевинска Секција односно Обласна Самоуправа допустити стално појачане запреge.

Члан 21.

За пренос мостовских конструкција и других: тешких, гломазних и великих предмета, потребна је за сваки поједини случај дозвола надлежне власти, коју даје за државне путове надлежна Грађевинска Секција, а за остале јавне путове надлежна самоуправна власт. За такве случајеве надлежне власти прописаће услове за пренос. Сви потребни радови око подупирања мостова и других објеката извршиће се о трошку повлашћенога, који одговара и за све евентуалне штете, које му се имају наплатити из имовине у року од седам дана. Ову наплату врши управна власт по предрачууну надлежног грађевинског органа уз спровод казненог пуступка.

Члан 22.

Свака кола морају имати исправну кочницу, која дејствује на задње точкове. Употреба папуче и везивање задњих точкова за кола забрањено је.

код државних путова и обласних путова првога реда. Код осталих јавних путова може надлежна власт то дозволити у случају потребе.

Члан 23.

Кола обична и моторна за пренос песка, земље, шљунка, рушевина и другог материјала, који се лако просипа или пропада, морају имати нарочите сандуке потпуно исправне и затворене тако, да се материјал не може просипати ни пропадати.

Члан 24.

Сопственик кола одговоран је за стабилност и сигурност кола и амова. Возари који се баве превозом лица и товара, не смеју кола пустити у саобраћај, пре него што за то добију одобрење опште управне власти на основу стручног прегледа кола и опреме, и дужни су пре сваке вожње да се увере лично о исправности истих. Оваква кола морају се сваке године прегледати.

Члан 25.

Сваки тералац кола обичних или моторних мора се на дати знак путара зауставити, и дати о себи и колима тачне податке.

Члан 26.

Под моторним колима се разумеју сва кола, са механичким погоном рачунајући ту аутомобиле, тракторе, мотоцикле и т. д.

Свака моторна кола морају бити снабдевена следећим направама сигурности:

- јак управљач којим се може лако и сигурно чинити заокретање;
- два система кочења независни један од другога, потпуно исправни и брзог дејства;
- кад тежина моторних кола прелази 350 кгр. мора имати таку направу да се са седишта тератора може помоћу мотора терати натраг;

г) кад тежина товарних моторних кола прелази 3000 кгр. мора имати нарочиту направу, којом се може зауставити свако кретање у назад чак и на стрмим падинама.

Делови за управљање морају бити тако груписани, да тералац може руковасти њима сигурно непрестајући да пази на пут.

Апарати морају функционисати сигурно и бити распоређени тако, да спрече колико је могуће више сваку опасност пожара или експлозије, да лармом не плаше јахаћу, товарну и теглећу стоку, и да не чине никакву опасност за саобраћај

Члан 27.

Свака моторна кола морају имати: спреда и позади металну таблу са нумером регистра, коју му изда надлежна власт.

Члан 28.

Сваки точак-бицикл мора имати звонце оштрг звука, или прапорец, чији се звук може чути најмање 50 м. и са овим давати толико пута знак колико је потребно. Употреба ма каквог другог звучног сигнала забрањена је.

Члан 29.

Свака моторна кола или моторни точак морају бити снабдевени довољно снажном трубом за давање сигнала, но моторна кола морају имати још и један звучан апарат за давање сигнала ван насељених места.

Члан 30.

Сва моторна кола и њихове приколице морају имати гумене наплатке.

Друкчији наплатци забрањују се.

Моторна кола и приколице са пуним гуменим наплатцима могу саобраћати на јавним путовима до краја 1930. године, а од 1. јануара 1931. године у саобраћају могу бити само моторна кола и приколице са еластичним и пумпаним гумама.

Члан 31.

Притисак моторних кола на тло не сме никад да пређе 150 кгр./ cm^2 ширине наплатка.

Највеће дозвољено оптерећење моторних кола је 8000 кгр. с тим да се тежина по осовини креће највише до 5500 кгр.

Члан 32.

Укупна ширина моторних кола може бити највише 2,5 м. а висина 3 м. Изван те највише ширине не смеју штрчати никакви делови нити у погледу ширине може бити какве толерације. За висину се изузетно може дозволити толеранција до 0,10 м.

Члан 33.

Сва моторна кола имају се регистровати сваке године код Великих Жупана, односно код управа одређених вароши, у свему по Правилницима и наређењима Министарства Унутрашњих Послова.

Члан 34.

Сваки који жeli да управља моторним колима, мора за то добити дозволу управних власти, пошто претходно положи прописани испит за ово.

Поступак је по наређењу и Правилнику Министарства Унутрашњих Послова, с тим, да у испитној комисији има бити и један представник Министарства Грађевина који ће се одређивати решењем Директора Грађевинских Дирекција.

Члан 35.

Да би се добила дозвола за међународни промет, морају бити и код руковођаца моторним колима и код моторних кола испуњени услови за међународни промет, на основу закључених конвенција.

Правилник и прописе по овоме прописаће Министар Унутрашњих Послова у споразуму са Министром Грађевина и Министром Иностраних Послова.

ПДЕО

Кривице и казне

Члан 36.

Казни се затвором од 1 до 30 дана или новчано од 50 до 1.500 динара, ако кривица не подлежи под строже одредбе кривичног законика:

1.— Ко не вози десном страном пута односно не оставља леву страну пута слободну за пролаз других кола.

2.— Возар који се ухвати да спава на колима.

3.— Ко са празним колима на путу не скрене натовареним.

4.— Ко на узбрдици не скрене колима која иду низбрдо.

5.— Ко не чека да изађу кола из теснаца која су већ тамо.

6.— Ко иде упоредо у истом правцу са колима која држе десну страну а не прелази их.

7.— Ко не држи растојање како између двојију кола, тако и између двојију поворака кола.

8.— Ко без нужде остави без надзора кола на путу или на мосту.

9.— Ко преко моста не вози полако, а кроз насељена места умереном брзином и ко брже вози но што је прописано.

10.— Ко на низбрдици не кочи точкове.

11.— Ко ноћу не осветли прописно своја кола.

12.— Ко на пут баца какве предмете или што просипа, што би могло угрожавати безбедност саобраћаја или нанети штете путу.

13.— Ко пут закрчи, препречи, намести замку или којим било начином угрози саобраћај.

14.— Ко своју запрегнуту стоку не води или не тера.

15.— Ко вози са више грла, но што је то допуштено.

16.— Ко без одобрења опште управне власти постане кочијаш или тера моторна кола.

17.— Ко вози у напитом стању.

18.— Ко на својим колима нема утврђену прописану таблицу, или употребљава не регистрована кола.

19.— Ко употребљава кола, која не одговарају прописима ове Уредбе у погледу: величине кола, величине товара, тежине кола и товара, шикола, величине наплатка, окова точкова и броја стоке у рије наплатка, окова точкова и броја стоке у запрези.

20.— Ко на својим колима нема исправну кочницу.

21.— Ко пусти у саобраћај путничка кола без одобрења опште управне власти.

22.— Ко по путу вуче предмете као: греде, балване, плугове, дрљаче, гране и т. д. или исечена дрвета и гране спушта низ бокове и квари пут.

23.— Ко на путу напаса стоку, чупа или коси траву, ко засипа или квари ровове поред пута, сече дрвеће или грање, бере плодове са дрвећа поред пута, квари ограде, пропусте, мостове, јавне чесме или друге предмете, који су на путу или поред пута постављени или поткопава потпорне и обложне зидове и друге путне објекте.

24.— Ко с пута или бокова насипа и усека пута узима земљу, камен, песак, шљунак, бусене и др.

25.— Ко из шљункара и каменолома заузетих за путове неовлашћено узима шљунак, туцаник или камен.

26.— Ко без одобрења прокопава путове за воде или јаруге поред пута, премешта ток воде, проводи јаруге или премошћава или зашиче пута, а тако исто и ко не трпава ровове поред пута, а тако исто и ко не одржава саграђене објекте на њима у добром стању.

27.— Ко без одобрења оставља трачице (шине) по путу или поред пута.

28.— Ко се не придржава нарочитих прописа и датих му упутства при преносу терета већих но што је нормално прописано.

29.— Ко преноси земљу, песак и т. д. непрописним или неисправним колима, из којих се тај материјал просипа.

30.— Ко за пренос путника употреби несигурна кола и са несигурном опремом.

Члан 37.

Кривична дела по овој Уредби извиђа и казне изриче надлежна управна власт.

Новчане казне, које опште управне власти буду наплатиле, имају се одмах положити финансијској управи, у колико се односе на државне, а обласним и општинским властима, у колико се односе на обласне или општинске путове и употребити за одржавање ових путова, а сума наплаћена за учињену штету доставиће се на исти начин и употребити искључиво за оправке искварених делова оних путова и објеката, за које је и наплаћена.

Финансијске Управе по пријему новца, известиће дотичну Грађевинску Секцију, која ће даље по закону поступити.

III ДЕО

Прелазно и завршно наређење.

Члан 38.

Ступањем на снагу ове Уредбе забрањује се израда нових товарних кола са наплатцима ужим од 6 см а измена наплатака на постојећим товарним колима у смислу чл. 18. и ма се извршити у року од три године по обнародовању ове Уредбе

и после тог рока теретна кола са наплатцима ужим од 6 см. не смеју се употребљавати на јавним путовима.

Члан 39.

Ова Уредба важи кад је Министар Грађевина потпише и кад се обнародује у „Службеним Новинама“.

Бр. 16122
6. јуна 1929. године,
у Београду.

Министар Грађевина,
Ст. Б. Савковић, с. р.

Reb, Sp. 36310